

Novela správního a daňového řádu: Hrozí, že další stamiliony za vymáhání zaplatí poctiví daňoví poplatníci

Návrh novely správního a daňového řádu, který projednává Poslanecká sněmovna, je omylem obřích rozměrů.

Bez detailní dopadové analýzy plánuje zákonodárce převést vymáhání veřejnoprávních pohledávek na Celní správu. Ta převzala již vloni vymáhání justičních pohledávek, podle dat je však desetkrát méně efektivní, než byli dříve soudní exekutoři. Daňové poplatníky přitom neefektivní vymáhání stálo vloni podle odhadů 500 milionů korun. Státu hrozí miliardové ztráty.

Funkční systém výkonu soudních exekutorů nahrazuje v České republice drahý experiment. Zákonodárci již vloni převedli vymáhání justičních pohledávek na Celní správu. Bez vyhodnocení tohoto pilotního kroku nyní narychlo připravují převod další agendy, vymáhání veřejnoprávních pohledávek.

Exekutorská komora požádala podle zákona 106 o data, která by umožnila vyhodnotit efektivitu pilotního projektu vymáhání justičních pohledávek. **Úspěšnost vymáhání justičních pohledávek Celní správou dosáhla 3,19 % při odhadovaných nákladech na vymáhání 0,5 miliardy korun. Úspěšnost vymáhání těchto pohledávek exekutory přitom dříve dosahovala více než 30 %.**

"V roce 2023 vymohli soudní exekutoři více než 30 procent z řešených justičních pohledávek. Náklady pro státní rozpočet nebyly žádné, neboť v rámci principu zavinění hradí náklady na soudní exekuci dlužník. Vloni se propadla efektivita vymáhání justičních pohledávek na 3 procenta a daňoví poplatníci za něj zaplatili odhadem 500 milionů korun. Náklady fakticky hradí poctiví daňoví poplatníci, kteří nic nedluží a dluhy nezavinili," upozornil Jan Mlynarčík, prezident Exekutorské komory ČR.

S převodem dalších (tentokrát veřejnoprávních) pohledávek může suma nákladů na vymáhání Celní správou dále výrazně narůstat.

Kromě stamilionových výdajů, které zaplatí všichni daňoví poplatníci ve formě nákladů na vymáhání a snížení vymožené částky, přitom stát přichází o také příjmy v podobě odvedeného DPH od exekutorských úřadů. Exekutorská komora ČR však upozorňuje i na další zásadní rizika:

- **Absence dozoru:** zatímco činnost soudních exekutorů kontrolují celkem čtyři dohledové orgány, v případě vymáhání Celní správou je aplikována pouze interní kontrola. Vymáhání veřejnoprávních pohledávek bude probíhat skrytě bez dohledu.
- **Negativní společenské dopady na dlužníka:** zatímco soudní exekutoři vymáhají civilně a diskrétně, zásah uniformovaných celníků například při zpeněžování movitého majetku neúměrně společensky poškodí dlužníka. Ostuda ze zásahu „finanční policie“ nepomůže dlužníkům s návratem do řádného života.

- **Riziko upřednostnění věřitelů:** stát a samosprávy budou mít přednost při vymáhání dluhů Celní správou, zatímco rodiče samozvitele, zdravotní pojišťovny či oběti trestné činnosti zůstanou čekat „na druhé koleji“.
- **Růst mandatorních výdajů pro stát:** dříve či později se projeví, že nárůst agendy Celní správy vyžaduje nábor dalších pracovníků; jejich platy opět zaplatí daňoví poplatníci.

"V roce 2001 zavedl stát soudní exekutory, protože nebyl schopný efektivně vymáhat dluhy a agenda enormně zatěžovala celou justici. Soudní exekutoři justici zásadně odlehčili, pro řešení agendy získal stát zdarma více než 300 právníků a 2500 dalších zaměstnanců. Taková kapacita odpovídá dvěma krajským soudům. Plánovaná novela správního a daňového řádu poškodí daňové poplatníky a vrátí Českou republiku v této oblasti zpět do 90. let," dodal viceprezident Exekutorské komory Martin Tunkl.



Novela dále zásadně mění postavení dlužníka a ovlivňuje léty prověřené postupy, které pomáhají k efektivním a spravedlivým soudním exekucím:

- Celníci nemají na rozdíl od soudních exekutorů povinnost dělat audiovizuální záznamy při soupisu movitých věcí.
- Celníci nemají povinnost nahrávat telefonické hovory.
- V případě, že je vydán první exekuční příkaz, může dlužník do 30 dnů od doručení vyrozumění uhradit poloviční náklady exekuce. Pokud celníci vydají exekuční příkaz, dlužníci tuto možnost nemají.
- Ochrana obydlí - pro malé dluhy exekutor nemůže dražit nemovitost. Je sporné, zda tato úprava platí i pro celníky.
- Ohrožena je ochrana zranitelných skupin (důchodci starobní i invalidní, osoby s dluhem z doby

nezletilosti). Soudní exekutoři se řídí předpisy, které významně omezují okruh movitých věcí, které mohou podléhat exekuci. Celníci takovou úpravu nemají.

- V případě soudní exekuce existuje možnost vyhnout se soupisu movitých věcí, pokud dlužník nabídne splátky. Celníci takovou úpravu nemají.
- U soudních exekucí existují jasná pravidla pro zastavování bezvýsledných exekucí. Celníci takovou úpravu nemají.
- Zatímco Exekutorská komora ČR vybuďovala Centrální evidenci exekucí a je schopna uspokojovat požadavky na různá statistická data, Celní správa žádnou veřejnou evidenci vymáhaných dluhů nevede. Novela tak přinese další znepréhlednění o rozsahu vymáhacích řízení v ČR.
- Procesní režim daňové exekuce se v mnohém liší od exekuce, dlužníci budou zmateni a nebude jim zřejmé, jak mají postupovat. Případná změna bude matoucí i pro pracovníky finančních poraden a další odbornou veřejnost.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Advokátní kancelář SCHEJBAL & PARTNERS posiluje o předního odborníka na řízení rizik Michaela Milata](#)
- [Lukáš Vacek a Peter Perniš novými vedoucími advokáty Aegis Law](#)
- [endors staví advokacii na pozornosti již deset let. Výročí oslaví 10 událostmi pro klienty](#)
- [Mezinárodní advokátní kancelář bpv BRAUN PARTNERS slavila 20 let](#)
- [Partner BBH Tomáš Sedláček obdržel prestižní ocenění „Lawyer of the Year“ na IFLR Europe Awards 2026 v Londýně](#)
- [LEAGLE.ONE: Kdo pomůže dětem vybrat správnou cestu, když dnešní profese zítra nemusí existovat?](#)
- [Jindřich Fuka novým advokátem Aegis Law](#)
- [LEAGLE.ONE: Advokacie po nástupu AI: Kdo se přizpůsobí, získá náskok. Kdo ne, může zůstat pozadu](#)
- [Český Deloitte Legal posiluje: Jiřina Procházková jmenována CE partnerkou](#)
- [Legal Innovation Day 2026: AI v právu v praxi - inspirace, konkrétní řešení i prostor Libra](#)
- [Stabilizace M&A trhu v Evropě pokračuje, druhé letošní čtvrtletí slibuje oživení](#)